

Sygn. akt II S 18/17

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący SSA Edyta Gajgał (spr.)

Sędziowie SSA Bogusław Tocicki

SSA Cezariusz Baćkowski

po rozpoznaniu skargi M. P. z dnia 10 sierpnia 2017 r. na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez uzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Opolu, sygn. akt III K 108/10

na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 oraz art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jednolity Dz. U. z 2016r. poz. 1259)

postanawia

- 1. stwierdzić, że w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Okręgowy w Opolu w sprawie III K 108/10 nastąpiła przewlekłość postępowania, przez co naruszone zostało prawo M. P. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki,**
- 2. przyznać skarżącemu M. P. od Skarbu Państwa sumę pieniędzy w wysokości 10.000 (dziesięciu tysięcy) zł,**
- 3. zwrócić M. P. wniesioną opłatę od skargi w wysokości 200 zł.**

UZASADNIENIE

W piśmie z dnia 10 sierpnia 2017 r. M. P. wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie toczącej się aktualnie przed Sądem Okręgowym w Opolu (sygn. akt III K 108/10), domagając się zasądzenia na jego rzecz 100.000zł. W uzasadnieniu powołał się na tę okoliczność, że od czasu postawienia mu zarzutów przez prokuratora minął okres dwudziestu lat, a w czasie procesu sądowego zmuszony był stawić się na kilkudziesięciu terminach rozpraw. Podkreślił, że w toku postępowania przygotowawczego przez okres prawie 10 miesięcy był pozbawiony wolności w ramach tymczasowego aresztowania. Jak wskazał, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu dwukrotnie uchylał wydane w sprawie orzeczenia, przekazując ją do ponownego rozpoznania.

Prezes Sądu Okręgowego w Opolu nie udzielił odpowiedzi na skargę i nie przedstawił stanowiska w jej przedmiocie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności zauważyć trzeba, że przewlekłość postępowania w sprawie III K 108/10 Sądu Okręgowego w Opolu była już przedmiotem badania przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w trzech sprawach wniesionych w trybie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jednolity Dz. U. z 2016r. poz. 1259, zwanej dalej ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r.) przez skarżących P. B. J. M. i P. L., tak jak M. P. występujących w tej sprawie w charakterze oskarżonych. Postanowieniem

z dnia 7 czerwca 2017 r. w sprawach II S 3/17, 4/17 oraz 5/17 Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uwzględnił wniesione skargi stwierdzając naruszenie prawa skarżących do rozpoznania sprawy każdego z nich bez nieuzasadnionej zwłoki. Mając na uwadze tożsamość przedmiotową postępowań w sprawach II S 3/17, 4/17 oraz 5/17 oraz w niniejszej sprawie stwierdzić należy, że w pełnym zakresie aktualność zachowują zarówno uwagi ogólne dotyczące przewlekłości postępowania wyrażone przez Sąd Apelacyjny w przywołanym orzeczeniu z dnia 7 czerwca 2017 r, jak i ustalenia faktyczne przyjęte za jego podstawę.

Jeśli chodzi o kwestie natury ogólnej przypomnieć jedynie wypada, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do jej istoty, przy uwzględnieniu łącznego dotychczasowego czasu postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, co wymaga podkreślenia, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakteru sprawy, stopnia jej zawikłaności faktycznej i prawnej, znaczenia dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowania się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r.).

Odnosząc te ogólne uwagi do realiów tej sprawy odnotować trzeba, że akt oskarżenia w sprawie M. P. nosi datę 30 czerwca 2004 r. Do Sądu Okręgowego w Opolu wpłynął w listopadzie 2004 r. Postawione skarżącemu zarzuty obejmowały okres od 6 listopada 1995 r. do 12 października 1999 r. W sprawie oskarżonych zostało łącznie 36 osób, a prokurator domagał się przesłuchania 127 świadków. W postępowaniu przygotowawczym skarżący był tymczasowo aresztowany przez okres prawie 10 miesięcy, od 13 grudnia 2000 r. do 17 września 2001 r. Do otwarcia przewodu sądowego doszło 20 września 2006 r., a pierwszy nieprawomocny wyrok w odniesieniu do skarżącego i kilkudziesięciu innych oskarżonych wydany został 11 marca 2009 r. po przeprowadzeniu 52 rozpraw. Został on uchylony wobec M. P. w całości wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 31 maja 2010 r. Sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Postanowieniem z dnia 17 lutego 2011 r. Sąd Okręgowy w Opolu umorzył postępowanie wobec skarżącego oraz 20 innych osób w zakresie 45 zarzucanych im czynów z uwagi na przedawnienie ich karalności. Postanowienie to zostało uchylone w części przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu orzeczeniem z dnia 24 maja 2011 r. z jednoczesnym przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania. W okresie od czerwca 2011 r. do kwietnia 2015 r. w sprawie doszło do wyznaczenia zaledwie pojedynczych posiedzeń oraz rozpraw, podczas których praktycznie nie podjęto czynności zmierzających do rozstrzygnięcia sprawy. Przewód sądowy został otwarty 3 września 2012 r., odczytywanie aktu oskarżenia, rozpoczęte w tym dniu, kontynuowane było 16 września 2013 r., a więc po upływie roku. Zarządzeniem z 9 kwietnia 2015 r., w wykonaniu zaleceń powizytacyjnych, w sprawie zmieniony został sędzia referent. Dnia 14 września 2015 r. otwarty został przewód sądowy w sprawie skarżącego oraz 16 innych osób oskarżonych. Po przeprowadzeniu czynności dowodowych na 35 rozprawach 14 lipca 2017 r. wydany został nieprawomocny wyrok skazujący M. P. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat oraz grzywnę. Wnioski o uzasadnienie złożyło 17 oskarżonych w tej sprawie. Termin do sporządzenia uzasadnienia wyroku został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 r.

Sprawa skarżącego niewątpliwie nie była prosta, zważywszy na wielość osób oskarżonych, wielość postawionych im zarzutów, a co za tym idzie wielość czynności dowodowych koniecznych do wykonania. Akta sprawy liczą aktualnie ponad sto tomów. Nie sposób jednak uznać jej za skomplikowaną w takim stopniu, który uzasadniałby prowadzenie postępowania jurysdykcyjnego w sumie przez ponad trzynaście lat. Istotne jest, że przez okres prawie czterech lat w sprawie wystąpiła nieuzasadniona bezczynność. Uwzględniając to Sąd Apelacyjny uznał, że w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Opolu doszło do przewlekłości postępowania. Sprawa bez wątpienia ma znaczenie dla skarżącego, zwłaszcza w kontekście tych okoliczności, że był on przez okres dziesięciu miesięcy pozbawiony wolności, a po uchyleniu tymczasowego aresztowania były wobec niego stosowane wolnościowe środki zapobiegawcze. Brak

jest podstaw, by przyjąć, że skarżący swoim zachowaniem przyczynił się do opóźnienia w rozpoznaniu sprawy. Jego nieobecność na rozprawach w latach 2015-2017 nie stała na przeszkodzie w prowadzeniu procesu, a wcześniej, jak podniósł w złożonej skardze, stawał się na wyznaczonych rozprawach w liczbie kilkudziesięciu.

W sytuacji zatem gdy postępowanie w sprawie toczyło się dłużej niż uzasadniały to rzeczywiste potrzeby, wniesioną skargę należało uwzględnić, przyznając skarżącemu sumę pieniężną w wysokości 10.000 zł jako wystarczającą, a zarazem odpowiednią rekompensatę za doznane przez niego krzywdy moralne spowodowane przewlekłością postępowania.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Apelacyjny orzekł jak wyżej.

Stosownie do treści art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. orzeczono o zwrocie uiszczonej opłaty od skargi.

Bogusław Tocicki Edyta Gajgał Cezariusz Baćkowski